

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

28. října 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – Směrnice 92/43/EHS – Článek 12 odst. 1 – Přísná ochrana živočišných druhů – Příloha IV písm. a) – *Cricetus cricetus* (křeček polní) – Místa odpočinku a místa rozmnožování – Poškozování nebo ničení“

Ve věci C-357/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni, Rakousko) ze dne 10. července 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 31. července 2020, v řízení

IE

proti

Magistrat der Stadt Wien,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda prvního senátu, vykonávající funkci předsedy druhého senátu, I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb a A. Kumin, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jakož i L. Dvořákovou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi C. Hermesem a M. Noll-Ehlersem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7, Zvl. vyd. 15/02 str. 102, dále jen „směrnice o stanovištích“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi IE, zaměstnancem realitního developera, a Magistrat der Stadt Wien (Magistrát města Vídně, Rakousko) ve věci přijetí trestního správního rozhodnutí touto městskou správou, kterým se ukládá IE pokuta, a v případě nezaplacení této pokuty náhradní trest odnětí svobody za to, že v rámci projektu výstavby budovy poškodil a zničil místa odpočinku, jakož i místa rozmnožování druhu *Cricetus cricetus* (křeček polní), který je uveden na seznamu chráněných živočišných druhů zapsaných v příloze IV a) směrnice „o stanovištích“. Tento spor již vedl k žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, o níž Soudní dvůr rozhodl v rozsudku ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), (C-477/19, EU:C:2020:517).

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 2 směrnice o stanovištích stanoví:
  - „1. Cílem této směrnice je přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na evropském území členských států, na které se vztahuje Smlouva.
  2. Cílem opatření přijímaných na základě této směrnice je zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu [Evropské unie].
  3. Opatření přijímaná na základě této směrnice musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.“
- 4 Článek 12 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV a) v jejich přirozeném areálu rozšíření, který zakazuje:

  - a) veškeré formy úmyslného odchytu nebo usmrcování jedinců těchto druhů v přírodě;
  - b) úmyslné vyrušování těchto druhů, zejména v období rozmnožování, výchovy mláďat, přezimování a migrace;
  - c) úmyslné ničení nebo sběr jejich vajec z volné přírody;
  - d) poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku.“

- 5 Mezi druhy živočichů, které „v [unijním] zájmu vyžadují přísnou ochranu“, jejichž seznam je uveden v příloze IV a) uvedené směrnice, je uveden zejména *Cricetus cricetus* (křeček polní).

Rakouské právo

- 6 Wiener Naturschutzgesetz (zákon o ochraně přírody spolkové země Vídeň) ze dne 31. srpna 1998 (LGBL. für Wien, 45/1998), ve znění použitelném ve sporu v původním řízení (dále jen „WNSchG“), provádí směrnici o „stanovištích“ do vnitrostátního práva pro spolkovou zemi Vídeň (Rakousko).
- 7 Ustanovení § 10 odst. 3 bodu 4 WNSchG přebírá znění čl. 12 odst. 1 písm. d) této směrnice. Zejména stanoví, že je zakázáno poškozovat nebo ničit přísně chráněná místa rozmnožování nebo místa odpočinku zvířat.
- 8 Sankce stanovené za porušení § 10 odst. 3 bodu 4 WNSchG jsou stanoveny v § 49 odst. 1 bodě 5 tohoto zákona. Podle posledně uvedeného ustanovení může být uložena pokuta až do výše 21 000 eur, nebo v případě nezaplacení této pokuty náhradní trest odnětí svobody v trvání až čtyř týdnů a v případě opakování pokuta až do výše 35 000 eur, nebo v případě nezaplacení této pokuty náhradní trest odnětí svobody v trvání až šesti týdnů každému, kdo v rozporu s § 10 odst. 3 bodem 4 WNSchG poškodí nebo zničí přísně chráněná místa rozmnožování nebo místa odpočinku zvířat.
- 9 Podle § 22 odst. 5 WNSchG může příslušný orgán povolit individuální zásahy, pokud zamýšlené opatření jednotlivě nebo ve spojení s jinými opatřeními, o něž je požádáno u příslušného orgánu, neohrožuje významně cíl ochrany zvířat.
- 10 Příloha k Wiener Naturschutzverordnung definuje *Cricetus cricetus* (křeček polní) jako přísně chráněný živočišný druh.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 Realitní developer, zaměstnavatel IE, provedl stavební práce na pozemku, na kterém se vyskytuje *Cricetus cricetus* (křeček polní). Vlastník tohoto pozemku, který o této situaci věděl, o tom informoval tohoto realitního developera, který před zahájením prací ustanovil odborníka na životní prostředí. Tento odborník vypracoval mapu vchodů do nor *Cricetus cricetus* (křeček polní) a v konkrétním sektoru určil, zda jsou tyto nory obydlené, či nikoliv.
- 12 Před uskutečněním stavebních prací uvedený realitní developer provedl odstranění vegetační vrstvy, uvolnění stavebního místa, vytvoření staveniště a postavení parkoviště v bezprostřední blízkosti vchodů do nor *Cricetus cricetus* (křeček polní) (dále jen „škodlivá opatření“). Konkrétně mělo odstranění vegetační vrstvy za cíl přemístit *Cricetus cricetus* (křeček polní), vyskytujícího se na plochách, kde by měly probíhat stavební práce, na plochy, které byly zvláště chráněny a vyhrazeny tomuto živočišnému druhu. O předchozí povolení škodlivých opatření však nebylo požádáno u příslušného orgánu, a v důsledku toho nebylo toto povolení získáno před zahájením prací. Kromě toho byly zničeny nejméně dva vstupy do nor.

- 13 Magistrát města Vídně tedy měla za to, že IE je jakožto zaměstnanec téhož realitního developera odpovědný za poškozování a ničení míst odpočinku, jakož i míst rozmnožování *Cricetus cricetus* (křeček polní), přičemž mu v souladu s § 10 odst. 3 bod 4 WNSchG uložila pokutu, kterou lze v případě jejího nezaplacení přeměnit na trest odnětí svobody.
- 14 IE podal k Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni, Rakousko) žalobu, která napadá uložení této pokuty zejména z důvodu, že jednak dotčené nory nebyly v okamžiku provedení škodlivých opatření užívány *Cricetus cricetus* (křeček polní) a jednak tato opatření nevedla k poškozování nebo ničení míst odpočinku nebo míst rozmnožování tohoto živočišného druhu.
- 15 V této souvislosti položil tento soud první žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 12. června 2019 Soudnímu dvoru řadu otázek týkajících se výkladu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ za účelem upřesnění toho, co zahrnují pojmy „místo odpočinku“, „místo rozmnožování“, „poškozování“ a „ničení“ ve smyslu tohoto ustanovení. Rozsudkem ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní) (C-477/19, EU:C:2020:517), Soudní dvůr odpověděl na první z těchto otázek tak, že uvedené ustanovení musí být vykládáno v tom smyslu, že pojem „místa odpočinku“ zahrnuje rovněž místa odpočinku, která již *Cricetus cricetus* (křeček polní) nejsou obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený druh na tato místa odpočinku vrátí, což příslušelo ověřit předkládajícímu soudu. Kromě toho Soudní dvůr v tomto rozsudku prohlásil ostatní otázky za nepřijatelné z důvodu nedostatků žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce při vymezení skutkového rámce a dotčeného vnitrostátního právního rámce, jakož i z důvodu nedostatku vysvětlení konkrétních důvodů, proč je požadovaný výklad unijního práva nezbytný pro předkládající soud pro účely vyřešení sporu v původním řízení.
- 16 Právě v tomto kontextu předložil tento soud Soudnímu dvoru novou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, která obsahuje podrobnější popis skutkových okolností a upřesňuje, že „poškozování místa odpočinku“, „ničení místa odpočinku“, „poškozování místa rozmnožování“ a „ničení místa rozmnožování“ představují podle vnitrostátní právní úpravy čtyři různé trestné činy, za které je třeba uložit samostatné sankce. Pro vyřešení sporu v původním řízení proto považuje za nezbytné určit rozsah pojmu „místo rozmnožování“ jak v prostoru, tak v čase, jakož i kritéria pro rozlišení mezi „poškozováním“ a „ničením“ místa rozmnožování nebo místa odpočinku.
- 17 Předkládající soud se zejména táže, zda se ochrana poskytovaná čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o stanovištích týká pouze konkrétního obývání nor *Cricetus cricetus* (křeček polní), nebo zda se vztahuje rovněž na okolí těchto nor. Kromě toho s ohledem na rozdíly mezi stanoviskem soukromého znalce určeného IE a odborníky magistrátu města Vídně uvádí nezbytnost vyjasnit otázku, zda musí být za účelem časového posouzení pro účely kvalifikace místa rozmnožování z hlediska času zohledněno pouze období konkrétního a skutečného obývání nor *Cricetus cricetus* (křeček polní), jakož i období osamostatnění mláďat tohoto živočišného druhu, anebo zda je třeba rovněž zohlednit dobu březosti a dobu případného vychovávání těchto mláďat.
- 18 Za těchto podmínek se Verwaltungsgericht Wien (Správní soud ve Vídni) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Co je třeba rozumět pod pojmem ‚místo rozmnožování‘ ve smyslu čl. 12 odst. [1] písm. [d] [směrnice ‚o stanovištích‘] a jak lze ‚místo rozmnožování‘ prostorově odlišit od jiných míst?

- 2) Podle jakých faktorů je třeba posuzovat, zda je existence místa rozmnožování časově omezena, a pokud ano, na jaké období?
- 3) Podle jakých kritérií je třeba posuzovat, zda určitým jednáním nebo opomenutím došlo k poškozování nebo ničení místa rozmnožování?
- 4) Podle jakých kritérií je třeba posuzovat, zda bylo poškozeno nebo zničeno „místo odpočinku“ ve smyslu čl. 12 odst. [1] písm. [d] směrnice „o stanovištích“?

K předběžným otázkám

K první otázce

- 19 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „místa rozmnožování“ uvedený v tomto ustanovení zahrnuje pouze nory *Cricetus cricetus* (křečka polního) nebo zda rovněž zahrnuje okolí vchodů do nor tohoto chráněného živočišného druhu.
- 20 Podle ustálené judikatury je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí [rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 23 a citovaná judikatura].
- 21 Zaprvé je třeba připomenout, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ ukládá členským státům povinnost přijmout nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV a) v jejich přirozeném areálu rozšíření a zakazuje poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku.
- 22 Znění tohoto ustanovení jako takové však neumožňuje určit, zda se ochrana, kterou toto ustanovení poskytuje místům rozmnožování chráněného živočišného druhu, vztahuje rovněž na okolí těchto míst.
- 23 Zadruhé, pokud jde o kontext čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“, i když směrnice o stanovištích neobsahuje definici pojmu „místo rozmnožování“, Soudní dvůr zdůraznil, že zákaz uvedený v tomto ustanovení se netýká přímo živočišných druhů, ale směřuje k ochraně významných částí jejich přírodních stanovišť [rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 28].
- 24 Z toho vyplývá, že cílem přísné ochrany poskytované čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ je zajistit, aby významné části stanovišť chráněných živočišných druhů byly zachovány tak, aby jim v nich byly poskytnuty požadované podmínky zejména pro rozmnožování [obdobně viz rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 29].
- 25 Je přitom třeba uvést, že takový výklad pojmu „místo rozmnožování“ uvedeného v čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“, jako je výklad prosazovaný žalobcem v původním řízení, který by měl v úmyslu omezit rozsah tohoto pojmu pouze na nory *Cricetus cricetus* (křeček polní), může z této ochrany vyloučit oblasti nezbytné k rozmnožování a rození mláďat tohoto chráněného

živočišného druhu, které se mohou nacházet v okolí těchto nor. Takový výklad nemůže zaručit, že významné části stanoviště uvedeného živočišného druhu budou zachovány tak, aby zde uvedený živočišný druh měl podmínky vyžadované zejména pro rozmnožování.

- 26 V tomto ohledu Komise v pokynu o přísné ochraně živočišných druhů v zájmu Společenství na základě směrnice „o stanovištích“ 92/43/EHS (konečné znění, únor 2007) upřesňuje, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ musí být chápán tak, že má za cíl zajistit ekologickou funkčnost míst rozmnožování, a dále, že tato místa mohou zahrnovat místa nezbytná pro námluvy, páření, stavbu hnízda nebo výběr místa pro snesení vajec nebo pro rození mláďat, místa vývoje a líhnutí vajec a místo hnízdění nebo rození mláďat, pokud je obýváno mláďaty závislými na tomto místě.
- 27 Z kontextu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ tak vyplývá, že pojem „místo rozmnožování“ musí být chápán tak, že se vztahuje na všechny oblasti nezbytné k tomu, aby se dotyčný živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat, včetně okolí místa rozmnožování, přičemž tento výklad je rovněž podpořen cíli této směrnice.
- 28 Zatřetí je třeba připomenout, jak Soudní dvůr zdůraznil v bodě 18 svého rozsudku ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní) (C-477/19, EU:C:2020:517), že podle čl. 2 odst. 1 směrnice „o stanovištích“ je jejím „cílem přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na evropském území členských států“. Kromě toho je podle čl. 2 odst. 2 a 3 této směrnice cílem opatření přijímaných na základě této směrnice zachování nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť, druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v zájmu Unie a tato opatření musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.
- 29 Kromě toho je cílem směrnice „o stanovištích“ zajistit přísnou ochranu živočišných druhů, a to zejména prostřednictvím zákazů stanovených v jejím čl. 12 odst. 1, takže režim ochrany stanovený v tomto ustanovení musí být schopen účinně zabránit tomu, aby byla poškozena stanoviště chráněných živočišných druhů [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 20 a citovaná judikatura].
- 30 Ochrana míst rozmnožování chráněného živočišného druhu zakotvená v čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ tedy musí umožnit zajistit, aby tato místa přispívala k zachování nebo obnovení příznivého stavu ochrany tohoto živočišného druhu v tom smyslu, že tato ochrana zajišťuje jejich trvalou ekologickou funkčnost.
- 31 S tímto cílem by přitom nebylo slučitelné zbavit ochrany okolí míst rozmnožování chráněného živočišného druhu, pokud se toto okolí může ukázat jako nezbytné k tomu, aby se tento živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat.
- 32 V projednávané věci je nesporné, že škodlivá opatření spočívala v odstranění vegetační vrstvy v okolí vstupu do nor *Cricetus cricetus* (křeček polní), povolení stavby, vybudování cest na staveniště a stavbě parkoviště v bezprostřední blízkosti vstupů do nor.
- 33 Za těchto podmínek, a jak vyplývá jak z kontextu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“, tak z cílů sledovaných tímto ustanovením, je třeba mít za to, že ochrana místa rozmnožování chráněného živočišného druhu, kterou ukládá toto ustanovení, by byla zbavena užitečného

účinku, pokud by účelem nebo důsledkem lidských činností prováděných v okolí tohoto místa bylo, že tento živočišný druh dané místo rozmnožování již nenavštěvuje, což musí ověřit předkládající soud.

- 34 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „místo rozmnožování“ uvedený v tomto ustanovení zahrnuje rovněž okolí tohoto místa, pokud se toto okolí jeví nezbytné k tomu, aby umožnilo chráněným živočišným druhům uvedeným v příloze IV a) této směrnice, jako je *Cricetus cricetus* (křeček polní), se úspěšně rozmnožovat.

Ke druhé otázce

- 35 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, že ochrana míst rozmnožování chráněného živočišného druhu, kterou toto ustanovení poskytuje, je časově omezena.
- 36 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že předkládající soud se konkrétně táže, zda se tato ochrana vztahuje pouze na konkrétní a skutečnou dobu obývání nor *Cricetus cricetus* (křeček polní) a osamostatnění mláďat tohoto chráněného živočišného druhu, nebo zda se použije rovněž na celou dobu březosti a dobu jejich případné závislosti.
- 37 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba uvést, že Soudní dvůr byl v rozsudku ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní) (C-477/19, EU:C:2020:517) upřesnil rozsah pojmu „místo odpočinku“ ve smyslu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“. Soudní dvůr tak na základě doslovného, systematického a teleologického výkladu tohoto ustanovení přijal široký výklad rozsahu tohoto pojmu v čase, což znamená, že ochrana míst odpočinku dotčeného živočišného druhu zahrnuje rovněž místa odpočinku, která již nejsou tímto živočišným druhem obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa odpočinku vrátí.
- 38 S ohledem na úvahy uvedené v bodech 24, 29 a 30 tohoto rozsudku, které se týkají přísné ochrany poskytované čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“, je třeba použít rovněž takový široký význam, pokud jde o časový rozsah ochrany míst rozmnožování, jež jsou uvedeny v tomto ustanovení.
- 39 Z toho vyplývá, že za účelem zajištění přísné ochrany poskytované tímto ustanovením musejí být místa rozmnožování chráněného živočišného druhu chráněna tak dlouho, jak je to nezbytné k tomu, aby se tento živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat, takže se tato ochrana vztahuje rovněž na místa rozmnožování, která již nejsou obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa vrátí, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 40 Takový závěr je ostatně podpořen zněním pokynu zmíněného v bodě 26 tohoto rozsudku, v němž Komise upřesňuje, že místa rozmnožování jsou klíčová pro životní cyklus chráněného živočišného druhu a představují velmi významné části jeho celkového stanoviště nezbytného pro jeho přežití, takže tato místa musí být chráněna i tehdy, když nejsou obývána, ale existuje vysoká pravděpodobnost, že se dotyčný živočišný druh na tato místa vrátí.

- 41 Je tudíž třeba mít za to, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“ nemůže být vykládán v tom smyslu, že ochrana míst rozmnožování chráněného živočišného druhu, kterou toto ustanovení stanoví, se omezuje na konkrétní a skutečnou dobu březosti a dobu případné závislosti tohoto živočišného druhu.
- 42 Za účelem zavedení režimu ochrany stanoveného v tomto ustanovení bude tedy na předkládajícím soudu, aby posoudil zejména z hlediska ochrany ekologické funkčnosti míst rozmnožování *Cricetus cricetus* (křeček polní), zda existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se tento chráněný živočišný druh mimo období uvedených v předchozím bodě vrací do těchto míst, aby se zde rozmnožoval.
- 43 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, že místa rozmnožování chráněného živočišného druhu musí požívat ochrany tak dlouho, jak je to nezbytné k tomu, aby se tento živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat, takže se tato ochrana vztahuje rovněž na místa rozmnožování, která již nejsou obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa vrátí.

Ke třetí a čtvrté otázce

- 44 Podstatou třetí a čtvrté předběžné otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je výklad pojmů „poškození“ a „ničení“ ve smyslu čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice o „stanovištích“.
- 45 Předkládající soud se konkrétně snaží určit, zda škodlivá opatření představují „poškození“ nebo „ničení“ místa rozmnožování nebo místa odpočinku ve smyslu tohoto ustanovení.
- 46 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že směrnice „o stanovištích“ neobsahuje definici těchto pojmů, které tedy musí být vykládány v souladu s obvyklým smyslem výrazů, které je tvoří, v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém jsou tyto výrazy použity, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž jsou uvedené výrazy součástí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2020, Staatssecretaris van Financiën (Snížená sazba DPH pro afrodisiaka), C-331/19, EU:C:2020:786, bod 24 a citovaná judikatura].
- 47 Pokud jde nejprve o obvyklý smysl výrazů „poškození“ a „ničení“ v běžném jazyce, je třeba uvést, že se tyto pojmy vztahují ke zhoršování, včetně postupného oslabení, a vyhlazení.
- 48 Pokud jde dále o kontext čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“, z pokynu Komise zmíněného v bodě 26 tohoto rozsudku vyplývá, že poškození může být definováno jako fyzické zhoršování, které postihuje stanoviště, místo rozmnožování nebo místo odpočinku, k němuž může na rozdíl od ničení docházet pomalu a které může postupně snižovat ekologickou funkčnost dotyčné místa nebo oblasti, takže toto poškození nemusí okamžitě vést ke ztrátě funkčnosti, nýbrž k jejímu kvalitativnímu a kvantitativnímu narušení, a může nakonec vést k úplné ztrátě.
- 49 Mimoto je třeba připomenout, že zákaz jednání způsobujících poškození nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku uvedený v tomto ustanovení není omezen na úmyslná jednání, na rozdíl od toho, co je stanoveno ve vztahu k jednáním uvedeným v čl. 12 písm. a) až c) uvedené směrnice [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. července 2020, Magistrat der Stadt Wien (křeček polní), C-477/19, EU:C:2020:517, bod 27 a citovaná judikatura].

- 50 Konečně, pokud jde o cíl sledovaný směrnicí o stanovištích, je třeba rovněž připomenout, že tento cíl směřuje, jak bylo uvedeno v bodě 29 tohoto rozsudku, k zajištění přísné ochrany živočišných druhů, zejména prostřednictvím zákazů stanovených v jejím čl. 12 odst. 1.
- 51 S ohledem na tento systém přísné ochrany je třeba mít za to, že stupeň zásahu do ekologické funkčnosti místa rozmnožování nebo místa odpočinku bez ohledu na to, zda tento zásah je či není úmyslný, představuje rozhodující kritérium pro účely rozlišení mezi jednáním způsobujícím poškození tohoto místa rozmnožování nebo tohoto místa odpočinku na straně jedné a jednáním způsobujícím jejich zničení na straně druhé.
- 52 Zejména je třeba zajistit, aby místa rozmnožování a místa odpočinku chráněného živočišného druhu nebyla poškozována nebo ničena lidskými činnostmi tak, aby nadále poskytovala podmínky požadované k tomu, aby zde tento živočišný druh mohl nadále odpočívat nebo se v nich úspěšně rozmnožovat. Takové posouzení musí zohlednit ekologické požadavky vlastní každému dotčenému živočišnému druhu, ke kterému náleží dotčený jedinec, jakož i situaci na úrovni jedinců tohoto živočišného druhu obývajících dotyčné místo rozmnožování nebo místo odpočinku.
- 53 V projednávané věci bude muset předkládající soud za účelem uplatnění čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ přezkoumat, zda škodlivá opatření mohla postupně snižovat nebo zcela vyloučit ekologickou funkčnost těchto stanovišť.
- 54 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 12 odst. 1 písm. d) směrnice „o stanovištích“ musí být vykládán v tom smyslu, že pojmy „poškozování“ a „ničeni“ uvedené v tomto ustanovení musí být vykládány v tom smyslu, že označují postupné snižování ekologické funkčnosti místa rozmnožování nebo místa odpočinku chráněného živočišného druhu a úplnou ztrátu této funkčnosti, nezávisle na úmyslné či neúmyslné povaze takových zásahů.

K nákladům řízení

- 55 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 12 odst. 1 písm. d) směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin musí být vykládán v tom smyslu, že pojem „místo rozmnožování“ uvedený v tomto ustanovení zahrnuje rovněž okolí tohoto místa, pokud se toto okolí jeví nezbytné k tomu, aby umožnilo chráněným živočišným druhům uvedeným v příloze IV a) této směrnice, jako je *Cricetus cricetus* (křeček polní), se úspěšně rozmnožovat.**

- 2) Článek 12 odst. 1 písm. d) směrnice 92/43 musí být vykládán v tom smyslu, že místa rozmnožování chráněného živočišného druhu musí požívat ochrany tak dlouho, jak je to nezbytné k tomu, aby se tento živočišný druh mohl úspěšně rozmnožovat, takže se tato ochrana vztahuje rovněž na místa rozmnožování, která již nejsou obývána, pokud existuje dostatečně vysoká pravděpodobnost, že se uvedený živočišný druh na tato místa vrátí.
- 3) Článek 12 odst. 1 písm. d) směrnice 92/43 musí být vykládán v tom smyslu, že pojmy „poškození“ a „ničení“ uvedené v tomto ustanovení musí být vykládány v tom smyslu, že označují postupné snižování ekologické funkčnosti místa rozmnožování nebo místa odpočinku chráněného živočišného druhu a úplnou ztrátu této funkčnosti, nezávisle na úmyslné či neúmyslné povaze takových zásahů.

Podpisy.